

ORTAÖĞRETİM
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

ÇALIŞMA DEFTERİ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI 12

Ünite

ŞİİR

Konu

- Garip Akımı
- Dinî Değerleri Öne Çıkaran Şiir
- İkinci Yeni Şiiri
- 1960 Sonrası Toplumcu Şiir
- 1980 Sonrası Türk Şiiri

OGM
MATERYAL

<http://ogmmateryal.eba.gov.tr>

3.
SAYI

ÖN SÖZ

Sevgili Öğrenciler,

Bu çalışma defterinde öğretim süreçleri içerisinde kazandığınız bilgi ve becerileri kullanmanıza olanak tanıyacak çeşitli düzeylerde ve yapılarda etkinlikler bulunmaktadır. Bu etkinliklerle hem okulda işlemiş olduğunuz konuları tekrar etme hem de akademik gelişiminizi izleme imkânı bulacaksınız. Bu amaçla hazırlanan çalışma defterinde yer alan etkinlikler, bilişsel alan basamaklarını içerecek şekilde yapılandırılmıştır.

Çalışma defterinde boşluk doldurma, eşleştirme, çoktan seçmeli, açık uçlu, kısa cevaplı madde tipi etkinliklerinin yanı sıra bil-bul-çöz, kelime avı ve sudoku gibi içeriklerle keyifli vakit geçirmenizi sağlayan etkinlikler de yer almaktadır. Ayrıca "Hatırlıyor muyum?" bölümüyle akademik açıdan öz değerlendirmenizi yapabilecek ve eksik olduğunuz konuları karekodlar aracılığıyla tekrar etme fırsatı bulacaksınız.

Alanında yetkin uzmanlarca titizlikle hazırlanmış olan bu çalışma defteri ile akademik gelişiminize katkı sunmayı amaçlamaktayız. Bu çalışmanın eğitim hayatınızda olumlu yansımalarını görmek dileğiyle...

Hatırlıyor muyum?

Aşağıdaki bilgileri hatırlayıp hatırlamadığınızı ilgili bölüme işaretleyiniz. Puan durumunuza göre aşağıdaki karekodları okutarak konu eksiklerinizi tamamlayınız.

1

Garip şairleri geleneksel şiirde yer alan kafiye, redif, ölçü gibi öğelerin önemsiz olduğunu savunmuşlardır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

2

Garip hareketi, adını üç şairin şiirlerinin yer aldığı ve 1941 yılında yayımlanan Garip adlı kitaptan almıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

3

Garip şairleri, nasıl bir şiir anlayışını ortaya koyduklarını belirtmek için Garip adlı ortak kitaplarına "Garip" ön sözünü yazmışlardır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

4

Önceleri aşk şiirleri yazan Oktay Rifat Horozcu; toplumcu sanat ilkesinden hareketle halk deyim ve söyleyişlerinden, masal ve tekerlemelerden yararlanarak sosyal temalı şiirler yazdı.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

5

Şiirlerini daha çok gündelik yaşantılar üzerine kuran Orhan Veli Kanık; şiiri birtakım kalıplardan, şairanelikten ve sanatlı söyleyişlerden kurtararak daha basit, daha kısa bir şekle getirmiştir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

6

İkinci Yeni şiirinde anlaşılabilirlik yerine kapalılık, somut yerine soyut kavramlar gelmiştir. Biçime ve imgeye öncelik veren bu anlayış, konuşma dilinden ve halk dilinin ortak değerlerinden uzaklaşmıştır. İkinci Yeni şairleri; şiiri, çağrışım yönünden zenginleştirmekle beraber toplumdan geniş ölçüde uzaklaştırmıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

Hatırlıyor muyum?

7

Sürrealizmin (gerçeküstüculük) esasları, 1924 yılında Andre Breton (Andre Breton) tarafından yayımlanan bir bildiriyle duyurulmuştur. Bu akım herhangi bir estetik ve ahlaki kaygıya, aklın denetimine bağlı kalmadan düşüncenin ortaya konmasını savunmuştur.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

8

Sürrealistler, eserlerinde gerçek dışı olaylardan ve yerlerden bahsetmişlerdir. Onlara göre, bilinçaltının verilerini ifade etmek için alışılmış dil yetersizdir. Dile değişik, farklı bir anlatım şekli vermek gerekir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

9

Türk edebiyatında İslami geleneğin önemli şairlerinden Mehmet Âkif Ersoy'un öncüsü olduğu bu çizgide Necip Fazıl Kısakürek ve ardından Sezai Karakoç, kendilerine özgü şiir anlayışlarıyla sonraki kuşakları etkilemişlerdir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

10

Asaf Halet Çelebi, İsmet Özel, Cahit Zarifoğlu, Erdem Bayazıt, Nuri Pakdil gibi isimler Türk edebiyatında dinî değerleri, geleneğe duyarlılığı ve metafizik anlayışı öne çıkaran bir anlayışa sahip sanatçılardır. Bu şairlerin eserleri, "mistik, metafizik, geleneğe yaslanan şiir" olarak da bilinmektedir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

11

1960 sonrası toplumcu eğilimleri yansıtan şairler, şiirlerinde "yerleşik düzene eleştiri, sınıfsal sorunlar, kadın, doğa, kentleşme sorunları" gibi temaları öne çıkarmışlardır. Bu şairler şiirlerinde kimi zaman anlamı öne çıkaran, açık ve sade bir üslubu tercih ederken kimi zaman da İkinci Yeni'nin imgeli, kapalı şiir anlayışından etkilenmişlerdir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

12

1980 sonrası şiir kuşağının en önemli özelliği tek bir şiir anlayışından değil, çeşitli şiir anlayışlarından söz edilebilmesidir. "Çok seslilik" bu kuşağın belirleyici özelliğidir. 1980 sonrası kuşakta politik ve toplumsal konular arka planda kalırken bireysel kaygılar ön planda olmuştur.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

Hatırlıyor muyum?

13

Haydar Ergülen, şiirlerinde çağrışım zenginliği olan sanatçı, imgeci şiirin güçlü temsilcilerindendir. Yalnızlık, ölüm, yabancılaşma, hüznün, sevgi, kardeşlik gibi temaları işlemiştir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

14

1980 kuşağı içinde yer alan şairlerin önemli bir kısmı, şiirin biçimsel ve sanatsal yönüne önem vermişler ve imgeyi ön planda tutmuşlardır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

15

Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı'nda İsmet Özel, Gülten Akın, Süreyya Berfe, Özkan Mert, Refik Durbaş, Atıf Behramoğlu, Nihat Behram 1960 sonrası toplumcu gerçekçi şairler olarak tanınmışlardır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

PUAN

00-19

KONUYU TEKRAR ETMELİSİNİZ

PUAN

20-23

ÇALIŞMALISINIZ

PUAN

24-30

ÇOK İYİ

TOPLAM PUANINIZ

Tüm
maddelerin
konu özeti

Eşleştirme

Aşağıda verilen eserleri yazarlarıyla eşleştiriniz.

1	<i>Yastığının Rüyası</i>	☐	HAYDAR ERGÜLEN	A
2	<i>Sesini Kaybeden Şehir</i>	☐	HÜSEYİN ATLANSOY	B
3	<i>Sisler Bulvarı</i>	☐	NÂZİM HİKMET RAN	C
4	<i>Şahdamar</i>	☐	SÜREYYA BERFE	D
5	<i>Yedi Güzel Adam</i>	☐	ATTİLÂ İLHAN	E
6	<i>Bir Pazar Günü</i>	☐	CAHİT ZARİFOĞLU	F
7	<i>Sokak Prensesi</i>	☐	ARİF NİHAT ASYA	G
8	<i>Her Gölge Titrer</i>	☐	AHMET KUTSİ TECER	H
9	<i>Kaçak Yolcu</i>	☐	NECİP FAZIL KISAKÜREK	İ
10	<i>Örümcek Ağrı</i>	☐	SEZÂİ KARAKOÇ	J

Aşağıda karışık olarak verilen kavramları metinde doğru boşluklara yerleştiriniz.

şehirleşme	<i>Kitabe-i Seng-i Mezar</i>	Andre Breton	kent kimliği	<i>Divan</i>
Sezai Karakoç	<i>Yaprak</i>	<i>Broy</i>	I. Yeni	İlhan Berk
Hüseyin Atlansoy	<i>Varlık</i>	Haydar Ergülen	<i>Kasaba</i>	divan
II. Yeni	<i>Üç Çiçek</i>	Orhan Veli Kanık	halk	1980 Sonrası

1. Turgut Uyar, Cemal Süreya, Edip Cansever gibi şairler şiir anlayışıyla şiirler yazmışlardır.
2., La Fontaine'in (La Fonten) 49 fablını *La Fontaine'in Masalları* adıyla şiir şeklinde Türkçeye çevirdi.
3. Sürrealizmin önemli temsilcileri arasındayer alır.
4., ilk şiirini Umur Erkan adıyla *Gelişim* dergisinde çıkardı.
5. 1980 sonrası dönemde tema olarak ve öne çıkmıştır.
6. Türk şiirinde şairlerin genel yaklaşımı "Türk şiirinin bir bütün olduğu, bu şiirin hiçbir ayırım gözetilmeden sahiplenilmesi gerektiği" şeklindedir.
7. Turgut Uyar, 'da divan şiiri geleneğinden aldığı biçimsel özellikleri İkinci Yeni'nin şiir anlayışı ile buluşturmuştur.
8. Orhan Veli Kanık'ın adlı şiirinde geçen "nasır" kelimesi, yayımlandığı günlerde tartışmalara konu olmuştur.
9., işlediği temalar bakımından İslami gelenekte yer alan önemli şairler arasındadır.
10. 1980 sonrası kuşağı için önemli dergiler olarak, *Poetika*, *Şiir Atı*, *Fanatik*, *Sombahar*,, *Yönelişler* dergileri sayılabilir.
11. Sürrealist şiirin serbest yazı, otomatik şiir anlayışından etkilenen 'in imge ve çağrışımlara dayalı bir şiir dili vardır.
12. *Şehir Konuşmaları*, 'un şiir türünde yazdığı eserlerinden biridir.
13. İlk şiirlerinde İkinci Yeni anlayışının etkileri görülen Süreyya Berfe şiiriyle bu anlayıştan uzaklaşarak toplumcu gerçekçi şiire yöneldi.
14. İkinci Yeni'nin günlük konuşma dilinden farklı, kapalı yapısı şiiri geleneğine benzetilmiştir.
15. Orhan Veli Kanık, adlı dergiyi çıkarmıştır.

Aşağıda yer alan çoktan seçmeli soruları cevaplayınız.

1 ve 2. sorular aşağıdaki parçadan hareketle çözülecektir.

"Orhan'ı ilk mektebin beşinci sınıfından beri tanırım. Asıl dokuzuncu sınıfta cancığer arkadaş olduk. İkimiz de şiir delisi idik. Orhan zil çalar çalmaz yanıma gelir. 'Teneffüsü hiç etmeyelim Oktay' derdi. Şiir sözü edelim, şiir konuşalım demekti bu. Bir yıl sonra İstanbul'dan Melih geldi. O da bizim gibi şiire tutkundu. Üç kafadar çocukluktan delikanlılığa el ele geçtik."

1. Parçada sözü edilen şairler hangi edebî geleneğin temsilcileridir?

- A) Birinci Yeni Şiiri
- B) İkinci Yeni Şiiri
- C) Toplumsal Gerçekçi Şiir
- D) Saf Şiir
- E) Milli Edebiyat Şiiri

2. Aşağıdaki şiir parçalarından hangisi bu şairlerin sanat görüşlerini yansıtmaktadır?

- A) Ne içindeyim zamanın,
Ne de büsbütün dışında;
Yekpâre, geniş bir ânın
Parçalanmaz akışında.
- B) Baktım da süzgülün süzgülün,
Kurşun yükünü gönlün,
Tüy gibi hafiflettim,
Denize hicret ettim...
- C) Açılan bir gülsün sen yaprak yaprak,
Ben aşkımla bahar getirdim sana;
Tozlu yollarından geçtiğim uzak
İklimlerden şarkılar getirdim sana.
- D) Hava kurşun gibi ağır!!
Bağır
bağır
bağır
bağır
bağır
bağır
bağır
- E) Hiçbir şeyden çekmedi dünyada
Nasırdan çektiği kadar;
Hatta çirkin yaratıldığından bile
O kadar müteessir değildi;

3. Yeni medeniyet, yeni araçlar ve yeni söylem biçimleri ile İslami değerlere dönmeyi ve manevi bir içeriği Batılı anlatım yöntemleriyle şiire dönüştürmeye çalışan bu söylem Türk şiirinde bir öz arayışıdır. Asaf Halet Çelebi, İsmet Özel, Cahit Zarifoğlu, Erdem Bayazıt, Nuri Pakdil gibi isimler Türk edebiyatında dinî değerleri, geleneğe duyarlılığı ve metafizik anlayışı öne çıkaran bir anlayışa sahip sanatçılardır. Bu şairlerin eserleri, "mistik, metafizik, geleneğe yaslanan şiir" olarak da bilinmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada sözü edilen şiir anlayışıyla verilmiş eserlerdendir?

- A) *Çocuk ve Allah*
- B) *Ömrümde Sükût*
- C) *Üvercinka*
- D) *Yedi Güzel Adam*
- E) *Kendi Gök Kubbemiz*

4. Çocuk sevgisi ve terbiyesi şiirlerinin baş tacıdır. Büyük İslam coğrafyasındaki bütün inananları kucaklamak ve bütün inananların birlikteliği onun şiirlerinin ana temidir. Şiirlerinde hiçbir şekil endişesi yoktur. Hatta zaman zaman tipografik şiir yazmak amacıyla şiirin biçimsel öğelerinde büyük değişikliğe gider. Şiir kitapları: *İşaret Çocukları*, *Menziller*, *Korku* ve *Yakarış*'tır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Nurullah Genç
- B) Erdem Bayazıt
- C) Cahit Zarifoğlu
- D) Ebubekir Eroğlu
- E) İsmet Özel

5. 6 ve 7. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

"Bu edebî hareket, İkinci Dünya Savaşı'nın getirdiği toplumsal yoksulluk ve tek partili yönetimin dayatmacı politikaları sonucunda bunalan aydının kendini ifade ediş tarzına da uygundur. Böylece aklın biçimlendirdiği yüzeysel anlamı dışlayan şiir hareketi, kendisine bilinç otomatizmini esas alarak imge yüklü, kapalı ve kilitli bir dil tercih eder. Zamanla imge yükü ağırlaşan bu şiir hareketi, kendi içine kapanarak kendine özgü bir dil dünyası kurar. Birbirinden uzak ara unsurların bir araya getirilmesinin temelinde okuyucuyu sarsma, dağıtma ve anlamı yokuşa sürme dileği yatmaktadır. Montaj ve kolaj tekniklerinin yardımıyla metinler arası ilişki kurularak şiirin anlam ve anlatım olanakları çoğaltılır. Böylece kapalı ve metinler arası göndermeleri yoğun şiir dilini çözmek, şiir kültürü olan donanımlı bir okur kitlesini gerektirir."

5. Bu parçada özellikleri verilen edebî topluluk aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Garip Şiir Hareketi
- B) İkinci Yeniler
- C) Maviciler
- D) Saf Şiir
- E) Toplumcu Gerçekçi Şiir

6. Parçada altı çizili cümlede anlatılmak istenen düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şiir herkesin anlayabileceği açıklıkta olmalıdır.
- B) Şiir seçkin insanların uğraşacağı bir iştir.
- C) Şiirin mesajı yoğun anlamlar içermemelidir.
- D) Şiir dili ilk okuyuşta kavranacak yalınlıkta olmalıdır.
- E) Şiir, eşelenmeden, yorulmadan anlaşılmalıdır.

7. Aşağıdaki sanatçıların hangisi parçada sözü edilen şiir geleneğinde eser vermiştir?

- A) Asaf Halet Çelebi
- B) Orhan Veli Kanık
- C) Nâzım Hikmet Ran
- D) Attilâ İlhan
- E) Cemal Süreya

8. I. Türk şiir birikimini yeniden ve bir bütün olarak değerlendirme çabası vardır.

II. Ayrım yapılmadan şiirin bütün ustalarına sahip çıkmıştır.

III. Bu şairlerin özelliği halk şiirinden, dilinden ve kültüründen yararlanmalarıdır.

IV. Bu dönem şairleri *Yazko Edebiyat, Poetika, Fanatik, Üç Çiçek, Şiirata ve Sombahar* gibi dergiler çıkarmışlardır.

Numaralandırılmış cümlelerde hangi şiir anlayışı ile ilgili bilgi verilmiştir?

- A) İkinci Yeni
- B) Garip Akımı
- C) Yedi Meşaleciler
- D) 1960 Sonrası Toplumcu Şiir
- E) 1980 Sonrası Şiir

9. Aşağıdakilerin hangisinde bir yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) Tanzimatçılar Batı'yı örnek almış, Doğu'yu yok saymışlardı.
- B) Atatürk 19 Mayıs 1919'da Samsun'a ayak basmıştı.
- C) Ahmet Bey, Çapa Sağlık Ocağında doktorlukla meşgul olan bir adamdı.
- D) Nihat Sami'nin *Türkçenin Sırları* kitabını okumuş muydu?
- E) Memleketine her zaman havayoluyla gitmeyi tercih ederdi.

10. Aşağıdakilerin hangisinde bir noktalama yanlışı yapılmıştır?

- A) Bulutlara benzer duygular, turuncu, erguvan, beyaz...
- B) Anadolu'da kızlara Ayşe, Emine, Fatma; erkeklere Ali, Mehmet, Hasan adları konurdu.
- C) Bugün içim içime sığmıyor; bağırarak, coşarak, haykırarak istiyorum.
- D) Evet, yıllar önce bu sahnede *Vatan yahut Silistre*'yi canlandırmıştık.
- E) Dedemin ceplerinde neler olmazdı ki: anahtar, tespih, çakı, bozuk para...

I. Yeni Hareketi

1941 yılında Orhan Veli, Oktay Rıfat ve Melih Cevdet "Garip" adında bir şiir kitabı yayımlar. Hem eserin adı hem de şiirleri garip karşılandığı için, şairlere "Garipçiler" adı verilir.

Garipçiler, eski edebiyatın getirdiği her şeyden kurtulmak ister. Şiirde resmi ve musikiyi kullanmak istemezler. Şiir için özel bir dil kullanmanın gereksiz olduğunu savunurlar. Şiir için günlük konuşma dilini yeterli görürler. Garip şiiri, halkın içinde yaşayan sıradan tipleri konu edinir. Aşk, hürriyet, sokak satıcısı, insan, yaşama sevinci şiire konu olmuştur. Garip şiiri; ölçüye, kafiye, edebî sanatlarla, resme, musikiye ve şairaneliğe karşıdır.

II. Yeni Hareketi

Türk şiirinde 1954 yılından sonra görülmeye başlayan şiir hareketidir. Garip'in sonu, İkinci Yeni'nin başlangıcıdır. İkinci Yeniciler bir sonraki kuşağın şairleridir. Garip akımının şiir anlayışına tepki olarak doğmuştur.

İkinci Yeni şiirinde anlaşılabilirlik yerine kapalılık, somut yerine soyut kavramlar gelmiştir. Biçime ve imgeye öncelik veren bu anlayış, konuşma dilinden ve halk dilinin ortak değerlerinden uzaklaşmıştır. İkinci Yeni şairleri; şiiri, çağrışım yönünden zenginleştirmekle beraber toplumdan geniş ölçüde uzaklaştırmıştır. Bu şairler şiirde benimsedikleri dille, yaşanan gerçekler arasındaki bağlantıyı koparmıştır. Cemal Süreya, Turgut Uyar, Edip Cansever, İlhan Berk, Ece Ayhan, Sezai Karakoç, Ülkü Tamer gibi sanatçılar İkinci Yeni şairi olarak tanınmışlardır.

KAPALI ÇARŞI

Giyilmemiş çamaşırlar nasıl kokar bilirsin,
Sandık odalarında;
Senin de dükkânın öyle kokar işte.
Ablamı tanımazsın,
Hürriyette gelin olacaktı, yaşasaydı;
Bu teller onun telleri,
Bu duvak onun duvağı işte.
Ya bu çamurdaki kadınlar?
Bu mavi mavi,
Bu yeşil yeşil fistanlı...
Geceleri de ayakta mı dururlar böyle?
Ya bu pembezar gömlek?
Onun da bir hikâyesi yok mu?
Kapalı çarşı deyip geçme;
Kapalı çarşı,
Kapalı kutu.

I. METİN

GÖĞE BAKMA DURAĞI

...
Senin bu ellerinde ne var bilmiyorum göğе bakalım
Tuttukça güçleniyorum kalabalık oluyorum
Bu senin eski zaman gözlerin yalnız gibi ağaçlar gibi
Sularım ısınsın diye bakıyorum ısınıyor
Seni aldım bu sunturlu yere getirdim
Sayısız penceren vardı bir bir kapattım
Bana dönesin diye bir bir kapattım
Şimdi otobüs gelir biner gideriz
Dönmeyeceğimiz bir yer beğen başka türlü güç
Bir ellerin bir ellerim yeter belliyelim yetsin
Seni aldım bana ayırdım durma kendini hatırlat
Durma kendini hatırlat
Durma göğе bakalım

II. METİN

1. Şiir akımları ile ilgili verilen bilgiler doğrultusunda metinlerin hangi şiir akımının izlerini taşıdığını belirleyiniz.

2. Şiir akımlarının oluştuğu yılları göz önünde bulundurarak dönemin zihniyetinin şiirlere yansımalarını değerlendiriniz.

3. Şiir akımlarını tablodaki ölçütlere göre karşılaştırınız.

	BİRİNCİ YENİ HAREKETİ	İKİNCİ YENİ HAREKETİ
TEMA		
DİL VE ANLATIM		
ÖLÇÜ		

Aşağıdaki şiiri okuyunuz ve soruları cevaplayınız. (Metin, aslına sadık kalınarak alınmıştır.)

Sis

İki şehri var gecenin, biri gözümde
tütüyor, birinin dumanı üstünde yağmur
gibi çöken siste, bana bu uykusuz
şehri niye bıraktın, göze alamadığım
bir şehrin yerine bütün şehirlerdesin
gece değil istediğin hayli karanlık
bakışlı bir şehrin gözleriyle çarpışmak
hevesindesin! Gözlerini anlıyorum henüz
bağışlayabileceği gözleriyle çarpışmadı kimsenin;
gözlerimizi uzaklıklar değil ki yalnız
göze alamadığımız yakınlıklar da acıtır,
ve gözleri ancak gözler bağışlayabilir,
öyle acıyor ki gözlerim kim bağışlayacak,
sis değil, uykusuzluk değil, iki uzak
şehir gibi ayrılıktan kavuşmuyor gözlerim:
Biri hepimizle göz göze gibi hâlâ uykusuz,
biri sis içinde kirpiklerine kadar açık,
bu sessizliği kim bıraktıysa, göremiyorum
konuşkan gözlerinde tek sözcük bile,
gözlerimiz birbirine değmiyor gecenin iki şehrinde
Kimsenin kimseye gözü değmiyorsa, şiir niye?

Haydar Ergülen

1. Türk şiirinin başlangıçtan günümüze kadar coşkulu ve lirik yönü ağır basan bir yapısı olmuştur. Haydar Ergülen de lirizmi ön planda tutan şairlerden biridir. Öyle ki Haydar Ergülen'in "Niye şiir yazıyorsunuz?" sorusuna verdiği cevap cümlelerinden biri de "Aşk şairi miyim bilmiyorum ama aşkla yazdığımı biliyorum." olmuştur. Aşk varsa şiir olmalıdır tezini okura sunar. Okuduğunuz şiirin son dizesi de bu tezini destekler niteliktedir.

Buna göre, okuduğunuz şiirin son dizesindeki "Kimsenin kimseye gözü değmiyorsa, şiir niye?" ifadesine katılıyor musunuz? Niçin?

2. Haydar Ergülen; Hüseyin Atlansoy, Enis Batur, Küçük İskender, Lale Müldür, Metin Cengiz gibi isimlerle birlikte modern Türk şiirinin 1980 kuşağı sanatçıları arasında yer almaktadır. 1980 sonrası Türk şiirinde "bireysellik" ön planda olurken siyasi ve toplumsal konular arka planda kalmıştır. Yine bu dönemde çok sesliliğin bir sonucu olarak bir tek şiir anlayışı değil birden fazla şiir anlayışından söz edilmektedir.

Buna göre, 1960 kuşağında toplumsal eğilimleri şiirlerde fazlaca görmemize rağmen 1980 şiir kuşağının bireyselliğinin ve içe dönüklüğünün sebepleri neler olabilir?

3. Ergülen şiirinin ikinci özelliği, pek belirli olmasa da, şimdiye değin onun özelliği olarak sayılmasa da, şiirindeki anlatımcılık, hikâyeciliktir. Gizli bir öykücüdür aslında. Anlattığı öykü, hikâyeleme tarzı şaşırtıcı olduğundan gözükmemekte, şiirinde görülmeyen bir öge olarak kalmaktadır.

Metin Cengiz

Yukarıdaki açıklamalardan hareketle Haydar Ergülen'in *Sıs* adlı şiirinde gizli bir hikâye anlatımından söz edebilir misiniz? Niçin?

4. Eleştiri, bir yapıtın sadece olumsuz özelliklerini değil olumlu özelliklerini de ortaya koyan bir türdür.

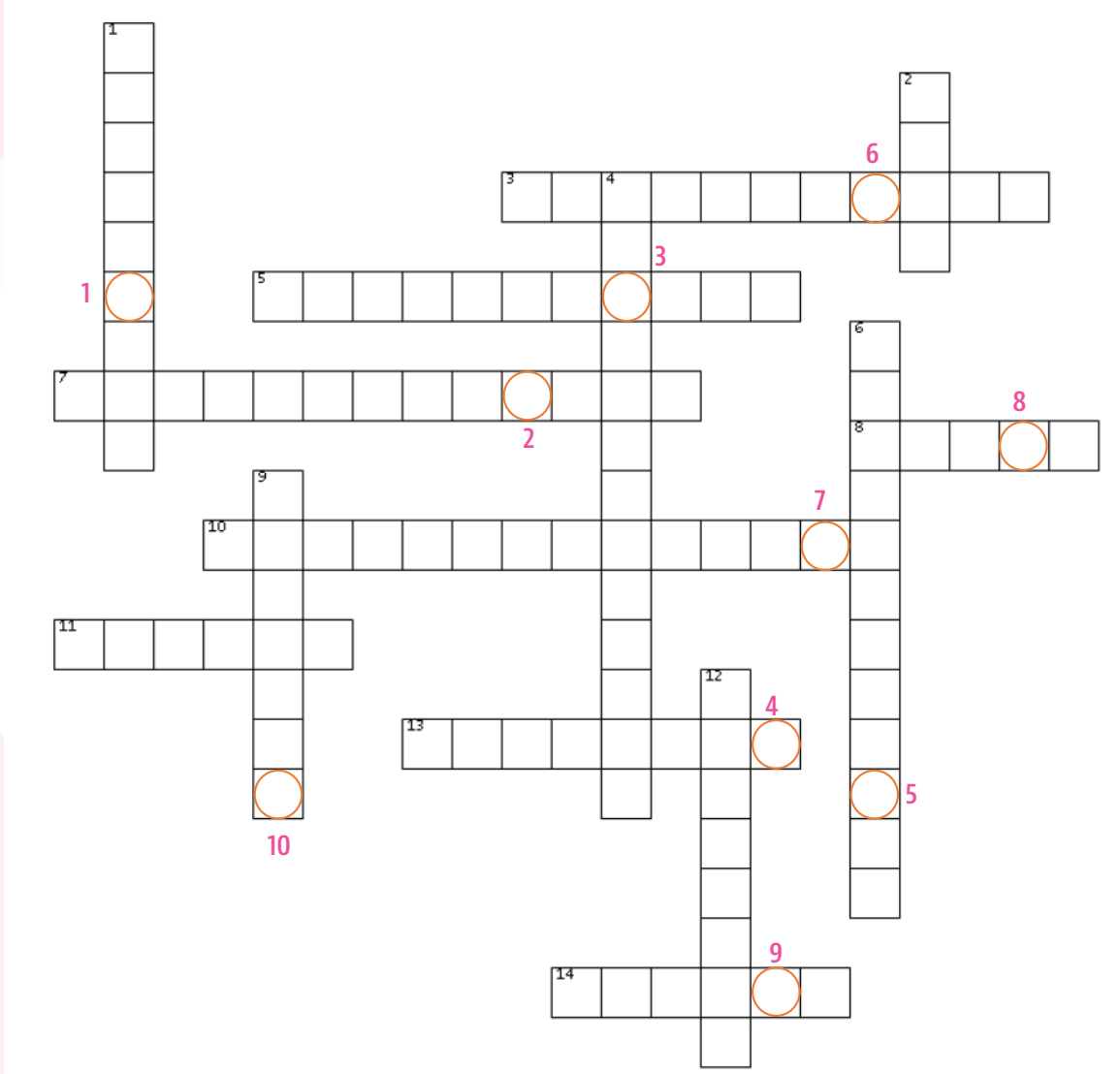
Buna göre,

a) Okuduğunuz şiiri olumlu ve olumsuz yönlerini ortaya koyarak eleştiriniz.

b) Beş yıl sonra bu şiiri tekrar okuduğunuzda şiiri daha kapsamlı, dönemin şairleriyle karşılaştırarak ve farklı bakış açıları ortaya koyarak eleştirdiğinizi düşünün. Böyle bir eleştiri yetisi kazanmak için neler yapmış olabileceğinizi yazınız.

Aşağıdaki bulmacayı çözerek anahtar kelimeyi bulunuz.

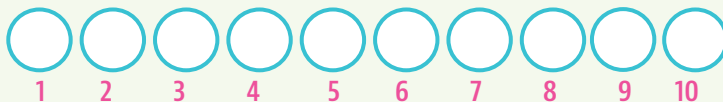
SOLDAN SAĞA

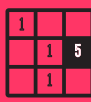
3. Sezai Karakoç'un bir şiiri.
5. II. Yeni şairlerinden biri.
7. "Karşılığını Bulamamış Sorular" şiirinin şairi.
8. Orhan Veli'nin öncüsü olduğu hareket.
10. İslami geleneğin önemli şairlerinden biri.
11. I. Yeni şairlerinin çıkardığı derginin adı.
13. 1980 Sonrası Türk şiirinin etkili dergilerinden biri.
14. Alçak gönüllülük.

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1. Turgut Uyar'ın bütün şiirlerinin toplandığı eser.
2. Gövdesi kızıl, ayakları ve yelesi koyu olan yağız at.
4. Oktay Rifat'ın yeni bir şiir anlayışına geçtiği şiir kitabı.
6. Psikanalitik Kuramı'nın kurucusu.
9. II. Yeni şiirini etkileyen akımlardan biri.
12. Alıntıların aktarıldığı eseri, yazarı veya künye bilgilerini göstermek için kullanılan noktalama işareti.

ANAHTAR KELİME

Aşağıdaki bulmacayı çözerek anahtar kelimeyi bulunuz.

1. İlhan Berk'in bir eseri

ZLLNAİİGİEDE

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2. Bir akım

DAMAİZD

--	--	--	--	--	--	--	--

3. Birinci Yeni şairi

CFİKORHOYTTZOAARU

--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

4. İkinci Yeni şairi

UTGUARYTUR

--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--

5. Orhan Veli'nin
çıkardığı dergi

KAPYAR

--	--	--	--	--	--	--	--

6. Sezai Karakoç'un şiiri

ONMAOASNR

--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--

7. Süreyya Berfe'nin eseri

BKAASA

--	--	--	--	--	--	--	--

8. 1980 sonrası bir
dergi

ÜKCEÇİÇ

--	--	--

--	--	--	--	--	--

9. Şairin hayali

İMEG

--	--	--	--	--

10. Ölçü türü

SRSTBEE

--	--	--	--	--	--	--	--

ANAHTAR KELİME

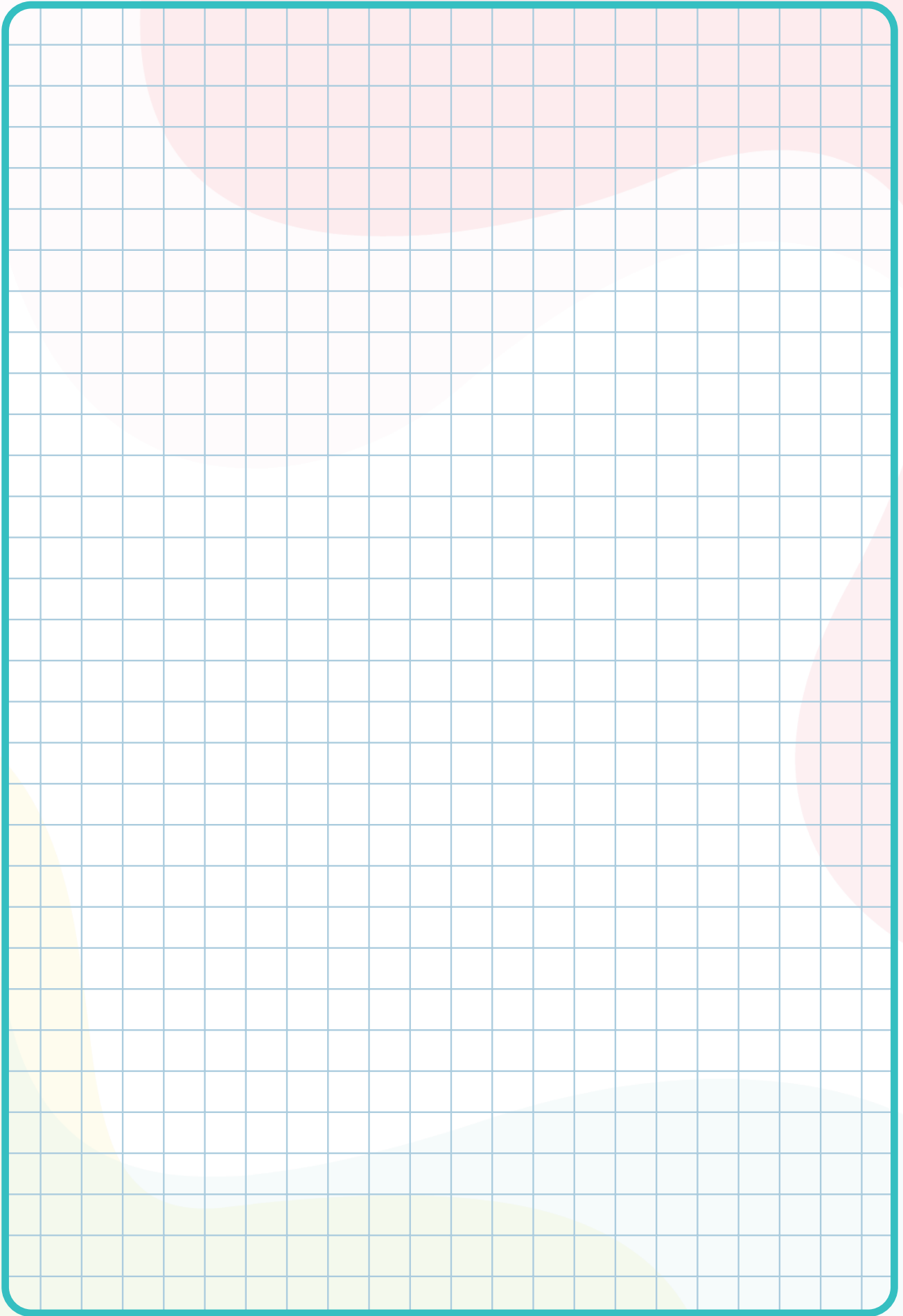

1 2 3 4 5

6 7 8 9 10 11

A large, empty grid area with a light blue border, occupying most of the page. The grid consists of small squares, suitable for writing notes or drawing.

CEVAP ANAHTARI

EŞLEŞTİRME

1. ARİF NİHAT ASYA
2. NÂZİM HİKMET RAN
3. ATTİLÂ İLHAN
4. SEZÂİ KARAKOÇ
5. CAHİT ZARİFOĞLU
6. AHMET KUTSİ TECER
7. HAYDAR ERGÜLEN
8. SÜREYYA BERFE
9. NECİP FAZIL KISAKÜREK

BOŞLUK DOLDURMA

1. II. Yeni
2. Orhan Veli Kanık
3. Andre Breton
4. Haydar Ergülen
5. kent kimliği-şehirleşme
6. 1980 Sonrası
7. *Divan*
8. *Kitabe-i Seng-i Mezar*
9. Sezai Karakoç
10. *Broy – Üç Çiçek*
11. İlhan Berk
12. Hüseyin Atlansoy
13. *Kasaba*
14. *Divan*
15. *Yaprak*

ÇOKTAN SEÇMELİ

1. A
2. E
3. D
4. C
5. B
6. B
7. E
8. E
9. E
10. A

AÇIK UÇLU

1. Birinci metin Garip akımının izlerini taşımaktadır. Garip akımı şiirde konuşma dilini kullanmış ve toplumda her gün karşımıza çıkan insanları şiirine konu edinmiştir.

İkinci metin ise II. Yeni şiir anlayışından izler taşımaktadır. Anlam kapalılığı, çağrışımlar ve bireyin duygu dünyasına yoğun bir şekilde yer verilmiştir.

2. Garip akımında sürrealizmin etkisi görülmektedir. Bu akım 20. yüzyılın başlarında Avrupa'da ortaya çıkmıştır. Birinci Dünya Savaşı'nın insanlar üzerinde bıraktığı yıkıcı etki, insanların yeni bir dünya düzeni aramalarına sebep olmuştur. Bu yaşanan yeni düzen arayışı edebiyatımızda I. Yeni şiir anlayışının oluşmasında etkili olmuştur. Kendilerinden önce gelen bütün şiir kurallarını yıkmak ve şiire yeni bir soluk getirmek istemişlerdir.

II. Yeni ise temelinde insanın yalnızlığını ve bunalımını ele almıştır. II. Yeni'nin oluşumunda İkinci Dünya Savaşı'nın etkileri söz konusudur. Garip akımının şiiri yozlaştırmasına tepki olarak ortaya çıkmışlardır.

3.

	BİRİNCİ YENİ HAREKETİ	İKİNCİ YENİ HAREKETİ
TEMA	Halkın içinde yaşayan sıradan insanları anlatır.	Bireyin yalnızlığını ve bunalımını anlatır.
DİL VE ANLATIM	Konuşma dili kullanılmış. Anlama dayalıdır.	Çağrışım ve imgeye dayanan dil vardır. Anlama karşıdır.
ÖLÇÜ	Serbest	Serbest

BECERİ TEMELLİ

1. Olası cevaplar: Evet, katılıyorum. Bence şiirlerin çıkış noktası sevgidir, aşktır. Çünkü bu duygular çok yoğun ve derin yaşanan duygulardır. İnsan, içindeki bu coşkunluğu mutlaka birilerine sözlü anlatarak veya kaleme alarak aktarma ihtiyacı hissetmiştir. Şiirdeki kelime seçimlerinin, ahenkli dilin, uyumun temelinde de aşk duygusunun derinliği yatar. Hayır, katılmıyorum. Çünkü insanlara şiir yazdıran tek duygu aşk değildir. Bir o kadar güçlü olan ölüm, vatan sevgisi, gurbet, özlem gibi duygular da insanları şiire yöneltmiş olabilir.

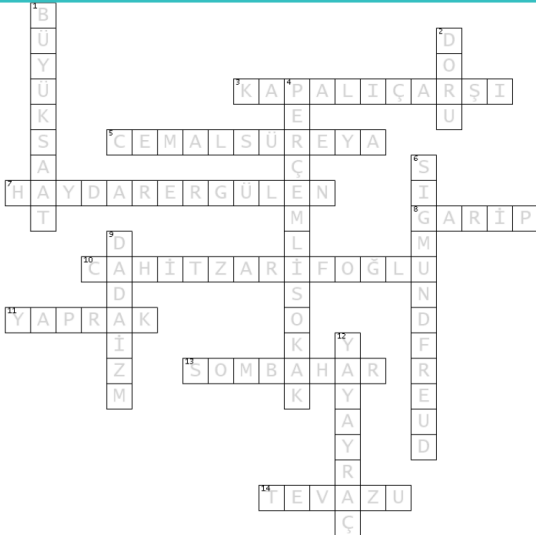
2. Olası cevaplar: 1960 kuşağında gerek roman ve hikâye-lerde gerekse şiirlerde köye yönelme, Anadolu insanının sorunlarına odaklanma, dünyadaki fikir hareketlerinin ve toplumsal olayların Türk edebiyatına yansması söz konusuydu. O yüzden sadece Türk edebiyatında değil o dönemde dünya edebiyatında da toplumsal eğilimlere yönelme söz konusudur. 1980 sonrasında toplumsal yaşamdaki hareketlilik, ekonomideki değişim ve gelişmeler, modern yaşamın etkileri vb. bu kuşağın edebiyat anlayışını bireyselliğe yöneltmiş olabilir. Özellikle modern yaşamın, insanları toplumsal değerlerinden ve tabiattan uzaklaştırmasıyla beraber şiirlerde kapalı anlatımlar, içe dönme, yalnızlaşma dolayısıyla bireysellik ön plana çıkmıştır.

3. Olası cevaplar: Evet, söz edebilirim. Çünkü şiirdeki dizeleri yan yana sıraladığımızda hikâyeye ait unsurları yakalayabilirim. Şiirde dize, kafiye ve redif bütünlüğünden çok olayın akışındaki bütünlük ön plana çıkmış gibi görünüyor. Hayır, söz edemem. Her şiirde bir hikâye saklı olmasına rağmen bu şiiri hikâyeye yaklaştırmaz. Şiirlerin çıkış noktasıyla bir şeyleri anlatma ihtiyacından doğan hikâyenin çıkış noktası aynıdır ama biçimsel yönden özellikle birbirinden ayrılır. Bu şiirde de her şiirde olduğu gibi düz anlatıma dair izler olabilir ama bu durum, şiiri şiir olmaktan çikarmaz.

4. a) Olası cevap: Şiirdeki kelime seçimleri çok güzel olmuş. Güzel bir duyguyu etkili bir dille anlatmış. En azından benim gönül telime dokunduğunu söyleyebilirim. Özellikle son dize çok akılda kalıcı ve etkili olmuş. Yalnız şiir dizelerindeki anlamın tamamlanmadan başka bir dizeye geçmesi şiire biraz düzyazı havası vermiş. Bence şiir gerek biçim gerek içerik olarak yani her yönüyle şiir olmalı.

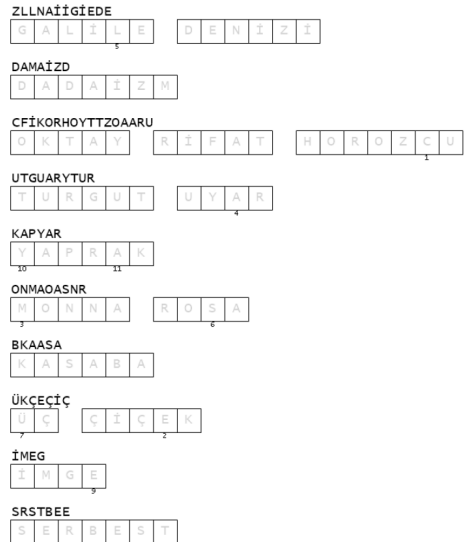
b) Olası cevap: Beş yıl içinde şiirle biraz daha ilgili olmam gerekir ki bu metni her yönden incelemiş olayım. Bir şiirin nasıl incelendiği, dönemlerin şiir anlayışlarının neler olduğu, toplumsal hareketliliğin şiire nasıl yansıdığıyla ilgili bilgi edinmiş olabilirim. Daha çok şairin farklı şiirlerini okumuş ve yorumlamış olabilirim. Belki de genel ağdan şiirle ilgili blogları okumaya ağırlık vermiş de olabilirim.

BİL-BUL-ÇÖZ

ANAHTAR KELİME: SÜRREALİZM

KELİME AVI

ANAHTAR KELİME: CEMAL SÜREYA

Etkileşimli Kitaplar

Beceri Temelli Kitaplar

Soru Bankası

Mobil Soru Bankası

Dinamik Uygulamalar

3B Modeller

YKS Kampı

TRT EBA TV Lise

OGM
MATERYAL

<http://ogmmateryal.eba.gov.tr>